

SĄD NAJWYŻSZY

Rzeczypospolitej Polskiej

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego

Prof. dr hab. Małgorzata Gersdorf

Warszawa, 6 października 2016 r.

I Prez.1328/16

Pani

Prof. dr hab. Hanna Gronkiewicz-Waltz

Prezydent Miasta Stołecznego Warszawy

Szanowne Pani Profesor,

Zwracam się do Pani w związku ze „stałą demonstracją” trwającą od 25 września 2016 r. przed Kompleksem Urbanistycznym Wymiaru Sprawiedliwości w Warszawie przy Pl. Krasińskich 2/4/6, w którym mieszczą się siedziby Sądu Najwyższego, Sądu Apelacyjnego w Warszawie, Instytutu Pamięci Narodowej oraz podziemny parking miejski stanowiący własność Miasta Stołecznego Warszawy.

Dla określenia wskazanych zdarzeń świadomie używam sformułowania „stała demonstracja”, gdyż ich charakter, w tym zwłaszcza stworzenie swoistej bazy (namioty, przykrycia namiotowe) oraz długotrwałość działań demonstrantów, wyłączają w moim przekonaniu możliwość uznania ich za zgromadzenie w rozumieniu art. 3 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. – Prawo o zgromadzeniach (Dz.U. z 2015 r., poz. 1485; dalej: prawo o zgromadzeniach), o czym jest mowa w dalszej części pisma.

Z informacji znajdujących się w posiadaniu Sądu Najwyższego wynika, że teren, na którym zostały postawione namioty (przykrycia namiotowe) w celu prowadzenia akcji protestacyjnej o charakterze ciągłym, stanowi własność Skarbu Państwa i pozostaje w zarządzie Zarządu Dróg Miejskich w Warszawie, to jest jednostki organizacyjnej Miasta Stołecznego Warszawy podporządkowanej władzom tego Miasta, w tym Prezydentowi m. st. Warszawy jako wykonującemu także uprawnienia starosty - prezydenta miasta na prawach powiatu.

Świadczą o tym, między innymi ogólnodostępne dane dotyczące tych samorządowych jednostek organizacyjnych (por. np. § 2 Statutu Zarządu Dróg Miejskich stanowiącego Załącznik do uchwały Nr XXXIV/1023/2008 RADY MIASTA STOŁECZNEGO WARSZAWY z dnia 29 maja 2008 r. w sprawie statutu Zarządu Dróg Miejskich, Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego z 2008 r., nr 98, poz. 349), a także załączone do niniejszego wystąpienia wypisy z ewidencji gruntów i budynków dla działek o numerach ewidencyjnych 19, obręb 0207, i 49/1, obręb 0208, w jednostce ewidencyjnej: 146510_8, Dzielnica Śródmieście w Warszawie. (por. kserokopie ww. wypisów wraz z wyrysami w załączeniu).

Na podstawie danych uwidocznionych w BIP m. st. Warszawy można ustalić, które ze zgromadzeń organizowanych na Placu Krasińskich w Warszawie lub jego części, począwszy od 25 sierpnia 2016 r., zostały uznane przez władze miasta Warszawy za skutecznie (prawidłowo) zgłoszone.

W świetle tego wykazu, według stanu na dzień 3 października 2016 r., tymi zgromadzeniami mogły być lub są, takie jak organizowane:

- a) 25 sierpnia br. w godzinach między 16.00., a 17.30,
- b) w okresie między 4 a 11 września br. w godzinach między 9.30., a 23.00 (non stop),
- c) w okresie między 10 a 17 września 2016 r. od godziny 23.00. w dniu 10 września 2016 r. do godz. 23.00 w dniu 17 września 2016 r.,
- d) w okresie między 17 września 2016 r., a 1 października 2016 r. od godz. 23.00. w dniu 17 września 2016 r. do godz. 23.00. w dniu 1 października 2016 r.,
- e) w okresie między 1 a 15 października 2016 r. w sposób ciągły w godzinach od 23.00 w dniu 1 października 2016 r. do 23.00. w dniu 15 października 2016 r.

W świetle zapewnienia przedstawiciela Urzędu Miasta St. Warszawy powyższy wykaz zgromadzeń zawiera informacje o wszystkich skutecznie zgłoszonych zgromadzeniach. Może to oznaczać, że zgromadzenia w nim nie wymienione nie zostały albo w ogóle, albo skutecznie zgłoszone władzom Warszawy. (Uwaga ta nie dotyczy zgromadzeń spontanicznych, do których przedmiotowa demonstracja nie może być zaliczona, o ile w ogóle może być oceniana w świetle prawa o zgromadzeniach.)

Z powyższego wykazu zgromadzeń wynika, że:

- A. jeżeli chodzi o czas demonstracji:

Przedmiotowa demonstracja nie była zalegalizowana w sposób przewidziany prawem o zgromadzeniach:

- a) w okresie od dnia 25 sierpnia br. od godz. 17.30. do 4 września do godz. 9.30,
- b) w okresie między 4, a 10 września 2016 r. w godzinach od 23.00 do godz. 9.30 każdego dnia.

W świetle analizowanego wykazu zgromadzeń przedmiotowa demonstracja, jako prowadzona w sposób ciągły, mogła i może mieć miejsce począwszy od godz. 9.30 w dniu 10 września br. do chwili obecnej.

- B. jeżeli chodzi o miejsce demonstracji:

Miejscem przedmiotowej demonstracji mógł / może być (w świetle ww. skutecznych zgłoszeń do Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy):

- a) w dniu 25 sierpnia br. w godzinach między 16.00, a 17.30 cały Plac Krasińskich,

- b) w okresie między 4 września godz. 9.30, a 10 września br. godz. 23.00. wyłącznie część Placu Krasińskich przed Sądem Najwyższym, to jest w przestrzeni między wejściem głównym do Tego Sądu, a jezdnią ulicy Bonifraterskiej,
- c) w okresie między 10 września godz. 23.00, a 1 października br. godz. 23.00 wyłącznie część Placu Krasińskich przed Sądem Najwyższym, to jest w przestrzeni między wejściem głównym do Tego Sądu, a jezdnią ulicy Bonifraterskiej,
- d) w okresie między 1 października br. godz. 23.00., do chwili obecnej cały Plac Krasińskich, czyli również obejmujący fragment ulicy Bonifraterskiej.

Powyższe dane mogą świadczyć, że organizatorzy demonstracji dążą do jej legalizacji w oparciu o przepisy prawa o zgromadzeniach jako protestu o charakterze ciągłym na całym Placu Krasińskich, czyli po obu stronach jezdni ul. Bonifraterskiej, w przestrzeni między frontową ścianą budynku z siedzibą Sądu Najwyższego, a ścianą budynku Biblioteki Narodowej od strony tego Placu.

Informacje zawarte w analizowanym wykazie zgromadzeń nie pozwalają natomiast na ustalenie danych dotyczących organizatora / przedstawiciela organizatora zgromadzenia, ani przedmiotu (celu) skutecznie zgłoszonego zgromadzenia. Nie jest również możliwe stwierdzenie na ich podstawie, czy w obszarze protestu jest stale obecny przedstawiciel organizatora zgromadzenia.

W związku z tym, odwołując się do art. 2 ust. 1 oraz 10 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz.U z 2015 r., poz. 2058), uprzejmie proszę o udostępnienie kopii wszystkich zawiadomień o zamiarze zorganizowania zgromadzenia składanych przez organizatora po 1 sierpnia 2016 r. i ewentualnych pism Miasta Stołecznego Warszawy w sprawie tych zgłoszeń, oraz o udzielenie informacji, czy władze Miasta wyznaczyły swojego przedstawiciela do udziału w zgromadzeniu, a także czy kontrolowały spełnienie warunku stałej obecności przedstawiciela organizatora zgromadzenia na jego miejscu, a także, czy w trakcie trwania zgromadzenia pozostawał on w kontakcie z przedstawicielem Miasta. Niezależnie od tego zwracam się z prośbą o informowanie mnie o ewentualnych dalszych zgłoszeniach o podobnym charakterze i miejscu odbycia zgromadzenia.

„Stała demonstracja” przybrała postać „miasteczka namiotowego”. Na wskazanym obszarze wzniesiono namioty dość pokaźnych rozmiarów. W ich obrębie lub w bliskiej od nich odległości ustawiono meble, takie jak wersalki, stoły, kanapy, krzesła; znajdują się tam także elementy mebli oraz deski, mogące ewentualnie służyć jako podłoga, grill, agregat prądotwórczy. Urządzenie to, podobnie jak ustawiana na tym obszarze instalacja do transmisji telewizyjnych, np. na potrzeby Telewizji Republika, wymagają zasilania energią elektryczną, co – gdy jest czynione w sposób prowizoryczny – może stwarzać dalsze zagrożenia.

Uczestnicy „stałej demonstracji” przebywają, być może w formie „rotacyjnej”, na zajęтым terenie. Korzystanie przez demonstrujących z takich elementów wyposażenia, jak poduszki, pledy, pościel wskazuje na to, że co najmniej niektórzy z nich nocują w namiotach ustawionych na trawnikach. Oczywiście jest także, że muszą realizować swoje potrzeby fizjologiczne. Posiłki są dostarczane do miejsca „stałej demonstracji” samochodem i konsumowane na miejscu. Opisany wyżej stan znajduje odzwierciedlenie na zdjęciach, załączonych do niniejszego pisma.

Namioty wzniesione na trawnikach - przylegającym do Kompleksu oraz znajdującym się po przeciwnej stronie, są obwieszane plakatami zawierającymi treści wymierzone w wymiar sprawiedliwości w Polsce i w dosadny sposób dezawuuujące polskie sądownictwo. Plakaty te zostały uwidocznione na zdjęciach załączonych do niniejszego pisma. Tym samym dochodzi do publicznego demonstracyjnego okazywania lekceważenia konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej. Godzi to w powagę Sądu Najwyższego i Sądu Apelacyjnego, a tym samym narusza interes Państwa.

Z pojazdu zaparkowanego w tzw. zatoczce przy ul. Bonifraterskiej, a więc w pasie drogowym, jest prowadzona sprzedaż „wyrobów plastycznych” (obrazki, figurki, dewocjonalia). Z uwagi na usytuowanie pojazdu z całą pewnością można stwierdzić, że działalność ta odbywa się poza miejscem do tego wyznaczonym przez właściwe organy, a do tego nadaje najbliższemu otoczeniu Kompleksu z siedzibami trzech instytucji państwowych cechy targowiska albo co najmniej obszaru, na którym się odbywa handel obwoźny.

Jak wskazałam na wstępie, charakter, długotrwałość i ciągłość akcji protestacyjnej z wykorzystaniem namiotów, także jako stałych miejsc noclegowych, wyłączają w moim przekonaniu możliwość uznania jej za zgromadzenie w rozumieniu art. 3 prawa o zgromadzeniach. Zgodnie z ust. 1. tego przepisu zgromadzeniem jest zgrupowanie osób na otwartej przestrzeni dostępnej dla nieokreślonych imiennie osób w określonym miejscu w celu odbycia wspólnych obrad lub w celu wspólnego wyrażenia stanowiska w sprawach publicznych. Z kolei zgromadzeniem spontanicznym jest zgromadzenie, które odbywa się w związku z zaistniałym nagłym i niemożliwym do wcześniejszego przewidzenia wydarzeniem związanym ze sferą publiczną, którego odbycie w innym terminie byłoby niecelowe lub mało istotne z punktu widzenia debaty publicznej (art. 3 ust. 2 prawa o zgromadzeniach).

Dominujące w orzecznictwie Sądu Najwyższego założenie o pierwszeństwie wykładni językowej oraz subsydiarnej roli wykładni celowościowej i systemowej, w braku legalnej definicji „zgromadzenia” w obowiązującym prawie o zgromadzeniach (ustawa ta definiuje jedynie zgromadzenie spontaniczne), prowadzi do poszukiwania desygnatów pojęcia „zgromadzenie” na gruncie języka polskiego. Tu akcentuje się zaś, że rzeczownik „zgromadzenie” wywodzi się od czasownika „zgromadzić” i oznacza „ogół zebranych osób (widzów, słuchaczy, uczestników)”, gromadę, zebrane towarzystwo. Z kolei czasownik „zgromadzić” oznacza „zebrać razem wiele osób; skupić, zwołać” (por. Mały słownik języka polskiego, Warszawa 1968, PWN, s. 1003). W rozważanych okolicznościach istotne znaczenie ma ponadto sprecyzowanie przez ustawodawcę celu zgromadzenia – jest nim „odbycie wspólnych obrad” lub „wspólne wyrażenie stanowiska w sprawach publicznych.” Znamienne jest przy tym operowanie przez ustawodawcę rzeczownikami utworzonymi od czasowników opisujących czynności o przebiegu jednorazowym – „odbycie” oraz „wyrażenie”, co wyraźnie wskazuje, iż zgromadzenie nie ma charakteru powtarzalnego, a tym bardziej trwałego.

Wybrana przez organizatorów rzeczywista forma protestu nie wykazuje cech zgromadzenia, w tym zwłaszcza zgromadzenia spontanicznego. W istocie protest ten polega na zorganizowaniu okazjonalnego pola namiotowego niespełniającego norm higieniczno - sanitarnych przewidzianych dla takiego przedsięwzięcia. Ten aspekt demonstracji poruszyłam w odrębnym piśmie skierowanym do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego

zawierającym wniosek o podjęcie działań mających na celu doprowadzenie do usunięcia istotnych naruszeń w zakresie stanu higieniczno - sanitarnego, do których dochodzi w przestrzeni publicznej, położonej tuż przy siedzibie trzech wysokich rangą organów Państwa.

Należy dodać, że w zakresie pojęcia „zgromadzenie” i w jego ustawowych celach w żaden sposób nie mieści się prowadzenie w miejscu zgromadzenia jakakolwiek sprzedaży. Działalność tego rodzaju w pobliżu Kompleksu z siedzibami trzech instytucji państwowych nadaje terenowi cechy targowiska albo co najmniej obszaru, na którym odbywa się handel obwoźny.

Konkludując, zwracam się do Pani Prezydent o wzięcie pod uwagę – przy rozpatrywaniu ewentualnego kolejnego zgłoszenia tzw. zgromadzenia na Pl. Krasińskich w Warszawie - przedstawionych okoliczności, które w moim przekonaniu stanowią podstawę do wydania, na mocy art. 14 prawa o zgromadzeniach, decyzji o zakazie zgromadzenia, gdyż jego odbycie w dotychczasowej postaci narusza zasady organizowania zgromadzeń, art. 4 prawa o zgromadzeniach, a także może zagrażać mieniu w znacznych rozmiarach. W nawiązaniu do art. 4 prawa o zgromadzeniach wskazuję, że – jak wynika z załączonego zdjęcia – w „wyposażeniu” demonstrantów znajduje się siekiera, która niewątpliwie stanowi „inne niebezpieczne narzędzie” w rozumieniu ust. 2 tego przepisu. Ponadto zauważono, że w czasie opadów deszczu pojazd stanowiący zaplecze sprzedaży wyrobów plastycznych jest przykrywany folią, mocowaną do podłoża kilkoma kostkami brukowymi i/lub ceglami, co – w wypadku nagłego porywu wiatru może prowadzić do poderwania się „obciążnika”, a w konsekwencji zagrażać życiu lub zdrowiu ludzi (art. 14 pkt 2 prawa o zgromadzeniach).

Licząc na szybką reakcję, łączę wyrazy szacunku

Załączniki:

materiały wymienione w piśmie

Do wiadomości:

Pani Ewa Gawor

Dyrektor Biura Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego

Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy